

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

»OBRTNI VESTNIK« Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu in stane: celoletno Din 40.— polletno Din 20.— posamezna številka Din 2.—	GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE Uredništvo in upravlništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.	Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira. Številka pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.
--	--	---

XVIII. letnik.

V LJUBLJANI, dne 1. februarja 1935.

Štev. 2.

Zaščita obrnika-dolžnika

Razmere, v katerih živi naše obrtništvo, so težke in marsikdaj neznosne. Še vedno trajajoča gospodarska depresija je skoraj da najmočnejše prizadela obrtnike. Pod vplivom gospodarske krize je prodaja obrtniških izdelkov padla na minimum, poleg tega pa se je zmanjšal tudi procentualni zaslužek, ki ga s svojim delom realizira obrtnik, že zaradi vedno naraščajočega šušmarstva in nelojalne konkurence na eni strani, a porasta cen sirovin zaradi industrijskih kartelov na drugi strani. Dogažajo se tudi slučajji, da se mora obrtnik odpovedati tudi najmanjšemu zaslužku in mnogokrat obratovati celo z izgubo.

Zlasti težka je ena okolnost, ki danes najbolj ogroža obrtniški položaj. Obrtnik je prisiljen v celoti odgovarjati vsem svojim obvezam, dočim glavni njegov dolжник, kmet, uživa zakonsko zaščito v pogledu plačevanja njegovih dolgov. Poleg tega uživa v pogledu urejevanja svojih obvez zakonsko zaščito tudi denarni zavodi sami, dočim so obrtniki docela prepuščeni težki usodi. Zaradi teh dejstev so kreditne razmere obrtništva vse naše države postale silno težke, a v mnogih krajih je nastala porazna in sila nevarna prezadolženost obrtnikov.

Naša dolžnost je ponovno naglasiti, da obrtniki, prepuščeni samim sebi, pod našnjimi okoliščinami ne morejo več odgovarjati svojim obvezam iz prejšnjih let. Zaradi tega je nujno potrebno, da se urede te razmere izvede potom zakona ali odredbe, kakor je bilo to storjeno v korist kmetov in denarnih zavodov. Po intencijah resolucije vseh zbornic, ki so jo sestavile na svojem sestanku v Skoplju lani 8. in 9. maja, je treba takoj izdati posebno uredbo o razdolženju obrtnikov, ki bo določala ugoden način odplačevanja obrtniških dolgov iz prejšnjih let.

Obrtništvo ponovno apelira na merodajne činitele, da posvete temu važnemu vprašanju največjo pozornost in rešijo obrtništvo iz današnjega težkega položaja, a zlasti da ga obvarujejo še težjih posledic, ki se spričo sedanjih razmer kaj lahko pojavijo.

**Pridobivajte
našemu listu vedno nove
naročnike!**

Problem režijskih del

V teku zadnjih let se je sila uveljavila navada, da država in razna samoupravna oblastva izvršujejo najrazličnejša dela v lastni režiji, kar pa prav za prav ni nobena novost. Pod vplivom komunalnega in državnega socializma je bilo v mnogih gospodarsko naprednejših državah izvedenih nešteto poizkusov za izvedbo javnih del v režiji; a je zaradi negativnih rezultatov, ki so se pri teh poizkusih pokazali, znanost sistem režijskih del proglasila kot škodljivega. Nek znan strokovnjak je pred leti izjavil, da s staljša komun režijska dela le v redkih slučajih morejo biti koristna.

V praksi so v vseh gospodarsko naprednejših državah sistem režijskih del že davno odločno odklonili. V časih, ko je bil vpliv socializma v Nemčiji silno močan, so na vseh poljih stremeli za kolektivizacijo, ki so jo država in vse samouprave skušale kot princip uveljaviti v vseh panogah gospodarskega življenja. Tako so pogosto poizkušali izvesti kolektivizacijo tudi pri javnih delih. Nekateri občine v Nemčiji so ustanovile tedaj celo posebne družbe za izvrševanje režijskih del, in sicer navadno pod izgovorom in na principu komercializacije. Vsi poizkusi, da se javna dela izvršujejo v režiji potom posebnih družb ali pa neposredno, so vedno pokazali odločno negativne rezultate, zaradi česar so ideje kolektivne iniciative v režijskih delih v Nemčiji docela opustili. Prav take rezultate so pokazali podobni poizkusi tudi v vseh drugih gospodarsko naprednejših državah.

Kljub tem žalostnim dognanjem v inozemstvu, so se v naši državi režijska dela silno uveljavila in prišla v veliko modo. Državna in komunalna režijska dela so pri nas danes že splošno pravilo, dočim so dela, ki se izvršujejo potom licitacij, že prav redke izjeme. Taka razširjenost prakse režijskih del ima seveda velik niz negativnih posledic.

1. Današnja razširjenost režijskih del predstavlja za celokupno gospodarstvo, a zlasti za obrtništvo, silno težak udarec. Država in samouprave so namreč pri nas najvažnejša klientela obrtništva in ostalih pridobitnih slojev. Celokupno gospodarstvo je namreč zelo intimno povezano z državnimi in samoupravnimi potrebami, ker pa država in samouprave vse bolj izvajajo razna dela v režiji, izgublja gospodarstvo svojega najmočnejšega odjemalca, kar v sedanjih težkih časih predstavlja ogromno in nenadomestljivo izgubo. Pravilno razumljeni interesi države in samoupravnih oblastev odločno zahtevajo, da se gospodarstvo z javnimi deli in nakupi krepí

in pospešuje, a ne da se mu odvzema najvažnejše delo in zaslužek.

2. Režijska dela so radi svoje visoke cene škodljiva za državo in samoupravna telesa. V večini slučajev opravičujejo izvajanje režijskih del z nizkimi cenami. Resnica je drugačna! Ako napravimo realno kalkulacijo, moremo kaj lahko ugotoviti, da režijska dela niso le dražja od del, izvršenih potom licitacij, nego celo predstavljajo veliko nepotrebno izgubo. Navidezno nizka cena režijskih del je goljufiva. Če analiziramo vsa dejstva, nam bo to zelo lahko ugotoviti. Mnogo izdatkov je namreč skoraj nevidnih. To velja v prvi vrsti za osebne izdatke, a prav tako za izdatke za razne nadzorne in druge organe, ki navadno ne padajo v breme režijskih del. Mnoge uradnike in nameščence, ki jim je pretežno glavna skrb izvedba raznih režijskih del, vodijo namreč v plačilnih seznamih po najrazličnejših pozicijah, kar pomeni, da vsi taki zapostavljajo funkcijo, za katero so dejansko plačani. Zaradi vsega tega se pojavlja potreba po angažiranju novega osebja, ki predstavlja novo breme, ki pa, dasi je dejansko posledica režijskih del, vendar ne pada istim v breme.

Poleg osebnih so nevidna pogosto tudi materialna dela. Tako n. pr. pri izvedbi javnih del ne upoštevajo obrestovanja kapitala, ki so ga država in samouprave investirale za stroje in inventar, dasi se po najosnovnejših principih zdrave kalkulacije to brezpogojno mora vedno izvršiti. To bi bilo zlasti potrebno dosledno upoštevati pri vseh večjih investicijah, kjer obresti na vloženi kapital dosežejo pogosto prav pomembne vsote. Pri državnih režijskih delih prav pogosto skrivajo tudi izdatke za prevoz materiala, ki ga z državnimi prevoznimi sredstvi opravljajo navidez brezplačno.

3. Režijska dela so v primerjavi v onimi, ki so izvedena potom licitacij, vedno mnogo slabša tudi po kakovosti. Pri režijskih delih so kontrolni in izvršilni organi iste osebe, kar pomeni, da dejanske kontrole pri takih delih sploh ni, zaradi česar seveda kakovost silno trpi, ako dejstva, da režijska dela izvajajo v večini slučajev strokovno docela neizobražene osebe, sploh ne upoštevamo. Nasprotno pa obrtniki za svoja dela angažirajo vedno le osebe, ki so strokovno izobražene, a po docela drugačnem kriteriju, kakor je to uobičajeno pri režijskih delih.

4. Režijska dela škodujejo tudi državnim fiskalnim interesom. Znano je namreč, kako težko odgovarjajo gospodarstveniki in zlasti obrtniki najrazličnejšim fiskalnim obvezam,

Milko Krapež 25-let predsednik

Te dni je praznovalo Združenje urarjev, zlatarjev itd. v Ljubljani redek jubilej: preteklo je 25 let, od kar predseduje združenju g. Milko Krapež, znani strokovni, nacionalni in kulturni delavec.

V znamenju tega jubileja se je vršil v četrtek dne 24. januarja zvečer v Zvezdi redni občni zbor združenja. Zborovanje je otvoril jubilar g. Krapež sam, ki se je uvodoma spominjal tragične smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, katerega spomin so navzoči počastili stoje s trikratnim »Slava«. Takoj nato so se poklonili kralju Petru II. in mu navdušeno vzklikali. V svojem govoru je predsednik poudarjal, da je v preteklem letu praznovalo več mojstrov razne jubileje, tako Smolej 35letnico, Ludvik Černe 45letnico, Janko iz Kamnika 45letnico in Majer 25letnico. Znana ljubljanska tvrdka Goldstein pa slavi prav tega dne 50letnico svojega obstoja. Vsi navzoči so g. Goldsteinu priredili živahne ovacije. Dalje je predsednik opisal delo odbora v davčnem reklamacijskem odboru, kjer so rešili, kar se je sploh rešiti dalo. Obravnaval je vprašanje socialnih dajatev in vprašanje naraščanja, za katerega je treba še prav posebno skrbeti. Poudarjal je slovo v združenju, saj je on sam šele tretji predsednik od ustanovitve. Posebna zahvala za složno delo gre v prvi vrsti članstvu in odboru, zlasti pa tajniku. Obširno poročilo je podal tajnik g. Kramaršič. Združenje šteje 102 člana, ki imajo 100 pomožnih moči (76 pomočnikov ter 26 vajencev). Število pomožnih moči stalno pada, kar je najbolj zanesljiv znak krize. Životari le še optična stroka, medtem ko so druge v občutnem nazadovanju. Vzrok je iskati predvsem v veliki razliki valut, ker so urarji navezani le na import ur, zlata in drugih sirovin in izdelkov. Končno je izrekel tajnik toplo zahvalo Zbornici za TOI, zlasti referentu odseka g. dr. Pretnarju.

Na predlog g. Grudna je bila sprejeta soglasna razrešnica s pohvalo in je bil odobren obračun kakor tudi proračun. Nato je govoril v imenu Zbornice g. dr. Pretnar, ki je opravičil bolnega predsednika obrtnega odseka g. Josipa Rebeka, ter je naglašal vzorno delovanje združenja, ki ne naseda demagogiji, kar se razvidi že iz tega, da ji nepretrgoma predseduje že 25 let en sam predsednik. V imenu Okrožnega odbora je čestital jubilarju podpredsednik g. Fran Igljč in mu želel, da bi še dolgo načeloval združenju.

V odsotnosti predsednika g. Krapeža je bilo nato soglasno sklenjeno, da se imenuje g. Milko Krapež za svoje 25letno neumorno načelovanje za prvega častnega člana in se mu nakloni častna diploma.

kar režijska dela še bolj otežuje. Z ozirom na vse navedeno je jasno, da praksa režijskih del ogroža državne fiskalne interese, kar je ena važnih velikih negativnih posledic sistema režijskih del.

Upošteva vse navedena dejstva smatramo za potrebno naglasiti, da je treba režijska dela kar najbolj mogoče opustiti in jih izvajati le tedaj, kadar to resno narekujejo državni interesi. Naš predlog za pobijanje režijskih del pa ni le razumljiv, nego je osnovan tudi na zakonu, ker zakon o državnem računovodstvu v § 176. pravi: »Izvajanje del v režiji je treba smatrati kot izjemen način dela in ga je treba dovoliti le tedaj, kadar to izredna nujnost, tajnost ali sama vrsta dela in njegova koristnost, to odločno zahtevajo.«

Po zaključku občnega zbora se je razvil družabni večer, ki je bil posvečen v prvi vrsti jubilarju. Prvi je govoril podpredsednik zlatar g. Ludvik Černe, ki je naglašal Krapeževe zasluge za organizacijo, zlasti združitev vseh sorodnih strok. Izročil mu je

Milko Krapež

v imenu upravnega odbora krasno srebrno plaketo. Govorili so še dr. Pretnar, g. Igljč in tajnik Kramaršič. Vidno ginjen se je jubilar zahvalil in naglašal, da bo tudi v bodoče delal za dobrobit obrtništva in zlasti obrtniške mladine.

Rudolf Dostal:

Zgodovinski razvoj slovenske obrtnosti

Najstarejša doba.

Zgodovina naše obrtnosti* sega nazaj v pradavne čase, prav v ono dobo, ko je stala na naših tleh še Emona. Rimljani so sicer smatrali obrt kot najnižjo stopinjo meščanskega udejstvovanja. Zgodovina nam pripoveduje, da je v stari Emoni obstajala za druga kovačev ter je bil njen načelnik neki L. Caesarnius Primitivus. Zgodovinski viri nam tudi poročajo, da so že pradavni naši slovenski predniki poznali in izvrševali obrt. Platno, ki so si iz njega izdelovali obleko, so tkali doma, ravnotako pozneje tudi sukno. Naši predniki pa so poznali tudi ostale obrte, tako n. pr. lončarstvo, ki je bilo zelo razširjeno. Obrti so se razvili polagoma tako, da so izdelovali vsi prebivalci iste naselbine blago ene vrste, kakor so

* Uporabljeni viri: Valvasor: Die Ehre des Herzogthums Crain; Dimitz: Die Geschichte Krains; Iv. Vrhovec: razni spisi; Dr. Potočnik: Zgodovinska učna snov; Dr. Pivko: Zgodovina Slovencev; Dr. Gruden - dr. Mal: Zgodovina slovenskega naroda itd.

Milko Krapež se je izučil svoje obrti leta 1894. pri takratnem urarskem mojstru Rudholzerju v Ljubljani, ki je bil prvi predsednik urarske zadruge. Kot urarski pomočnik se je že udeleževal v raznih narodnih društvih in organizacijah, kjer je bil vedno med prvimi. Bil je vnet pevec, telovadec in diletant. Leta 1896. je šel kot urarski pomočnik po tedanji navadi v svet, kamor ga je gnala želja, da bi si nabral izkušenj in da bi se v svoji stroki izpopolnil. Povsod, kamor je prišel, je užival ugled in je bilo cenjeno njegovo delo. Po triletnem vojaškem službovanju, kjer je tudi dosegel nenavadno lepe uspehe, se je vrnil v Ljubljano. Tu se je leta 1901. poročil s svojo sedanjo družico in si ustvaril tiho družinsko srečo. Odprl je trgovino in delavnico na Jurčičevem trgu, kjer deluje še danes in praznuje torej letos tudi 35letnico samostojnega dela.

Na občnem zboru takratne Zadrage urarjev in optikov je bil dne 10. januarja 1910. izvoljen za predsednika. Takrat je štelo združenje komaj 14 članov, urarjev in optikov za okoliš mesta Ljubljane. Združenje je takrat poslovalo samo v nemškem jeziku in je imelo tudi štampljko z nemškim besedilom, Krapež pa je z velikimi težavami uvedel slovensko poslovanje. Pod njegovim vodstvom so se priključili združenju leta 1920. tudi zlatarji, pasarji in graverji, ki so bili do tedaj včlanjeni pri Zadrugi kovinarjev, obenem pa je združenje razširilo svoj delokrog na teritorij bivše ljubljanske oblasti. Danes je to združenje eno najvzornjših, kar jih je včlanjenih pri Okrožnem odboru obrtniških združenj v Ljubljani.

Preveč bi bilo naštevati vse njegovo delovanje v javnem življenju, saj bi nam nedostajalo prostora za to. Koliko obrtnikov mu je hvaležnih, ker se je boril za nje v reklamacijskem odboru, koliko vajencev ga pozna kot svojega skrbnega varuha, saj je gospod Krapež znan kot največji zaščitnik obrtniškega naraščanja.

Tudi naš list mu ob njegovem lepem jubileju izraža najsrčnejše čestitke.

se bili to naučili od svojih prednikov, nato so ga pa med seboj izmenjavali. Tako so bili n. pr. v enem kraju lončarji, drugod tkalci, kolarji itd. Slovani v najstarejši dobi niso imeli svojega kovanega denarja. Kadar so prišli tujci v slovanske pokrajine, niso oddajali svojega blaga za denar, temveč so ga zamenjavali za platno. Odtod mišljenje, da je nastala beseda »plačati« in »platiti« od besede »platno«. Slovani so pa tudi sami nosili in vozili na prodaj svoje izdelke v župne gradove. Okoli teh so se sčasoma naselili obrtniki v posebnih naselbinah, v predmestjih; ravnotako so smeli tujci prodajati svoje izdelke samo v teh predmestjih. Že zgodaj so znali stari Slovani tesati ladje in so bili izvrstni brodarji.

Obrt v srednjem veku.

Zgodovinski viri nam poročajo, da so se naselili pri nas že v zgodnjem srednjem veku številni obrtniki, ki pa so bili Nemci. Že cesar Karol Veliki je ukazal, da se moral vsak velikaš, ki je dobil od njega v dar kako obširnejše zemljišče, naseliti na njem najmanj do 30 obrtnikov. To so posnemali pozneje tudi vsi nemški škofje, grofi in ostalo plemstvo, ki se je naselilo pri nas. Iz obrtniških priseljevanj je nastalo v Avstriji mnogo mest in deloma tudi na

Iz naših krajev

Naziv mesta Vukovar se je z odlokom tamšnjega mestnega načelstva spremenil v Vukovo.

250 bivših francoskih bojevnikov se je začetkom januarja poklonilo na Oplencu spomenu blagopokojnega kralja Aleksandra.

Predsednik poslanskega kluba JNS Uzunović je svoje mesto odložil.

26.000 revežev se je prijavilo beograjski občini za božično pomoč.

Ljubljanska mestna plinarna je sklenila znižati cene plinu, da bi na ta način povečala porabo.

Zagrebska mestna občina je sklenila, da ne bo več dajala narodnemu gledališču podpore v znesku 1 milijona dinarjev, kakor je storila došlej vsako leto.

45 milijonov dinarjev je potrebno za dograditev novega parlamenta v Beogradu, ki bo dograjen menda še letos.

Tri leta je nenehoma spal neki kmet iz okolice Smederevske Palanke, ki se je začetkom januarja popolnoma zdrav zbudil.

Več težkih rudniških nesreč se je zgodilo v zadnjem času v naši državi in je tudi mnogo rudarjev zgubilo svoja življenja.

Snežni zameti v nekaterih delih naše države so ponekod dosegli višino 30 m in je bilo mnogo krajev več dni odrezanih od sveta.

Zveza kulturnih društev v Sloveniji je imela nedavno svoj redni letni občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika bivši minister Albert Kramer. V ZKD je združenih 380 slovenskih društev.

Četrta milijona kilogramov rib so lani prodali v Splitu za tu in inozemstvo.

Poštno poslopje v Kruševcu je zgorelo in je bil precej časa ukinjen telefonski in brzojavni promet.

Jugoslovenska tenis reprezentanca je potolkla indijsko s 5:1.

V Mariboru je zaposlenih nad dva tisoč tujcev, a 1500 naših podanikov živi brez vsakega zaposlenja.

400 delavcev je bilo tekom januarja odpuščenih iz raznih podjetij širom Slovenije, a le v Kočevju jih je zaradi požara v tekstilni tovarni ostalo na cesti nad 300.

Kranjskem. Njihovi prebivalci so se mnogo bavili z obrtom. Brižinski škofje, ki so imeli svoja velika posestva na Gorenjskem, v Poljanski in Selški dolini, s sedežem v Škofji Loki, so privedli s seboj mnogo svojih rojakov. Škofja Loka, škofovsko mesto, se je bavila zgolj z obrtom. Njeni prebivalci niso razumeli poljedelstva; za škofjske pristave in kmetije pa se je potrebovalo mnogo raznovrstnega orodja. Najstarejši obrtniki na Kranjskem so bili baš na pristavah brižinskih škofov. Tako se je razvijal takrat obrt v nemških rokah, vsaj v začetku habsburške vladne je bilo tako. To nam pričajo imena obrtnikov iz one dobe: Porger, Heinrich Speiser, Mertl Kuzolt, Lubeth, Hertwich Kurzleben, Werand, Thomas vor dem Tor, Ruprecht, Ulreich der Zinzenbaumer, Linhart, Merchel, Verger, Jakob Osterman, Berher Schrötel, Warnher, Dullacher, Bertold, Greiner, Hunt, Meilinger, Zellenberger itd. Vendar se nahajajo takrat med obrtniki že tudi slovenska imena: Kubelin, Tanko, Osredeck, Marin, Ossek, Breginjec, Eberhart, Podloger, Bunjec, Ulreich Posenzer, Mrlišek itd.

Obrt se je razvijal na Kranjskem po nemškem vzorcu ter se je zavaroval z bratovščinami. Najstarejša poročila o kranjskih

Obrtništvo v Laškem

Agilno Obrtno društvo v Laškem je imelo dne 20. januarja svoj redni letni občni zbor, ki ga je vodil znani borec za obrtniške pravice tovariš Rudolf Goleš. V svojem poročilu je grajal mlačnost med obrtniki. Zlasti je grajal one, ki so pričeli razdirati obrtniške organizacije in s tem ovirati trezen konstruktiven obrtniški pokret predvsem radi tega, ker niso v svojih separatističnih organizacijah še do danes pokrenili ničesar, pa tudi niso doprinesli nobenih stvarnih nasvetov in predlogov, kako pomagati obrtniku v tem težkem času gospodarske krize. Poudarjal je, da so časi preresni, da bi se obrtniki med seboj prepirali, namesto da bi delali složno in si medsebojno pomagali.

Poročal je nadalje, da je imelo društvo v preteklem letu več sestankov, na katerih so razpravljali o vseh težavah obrtnika in poslali razne vloge in prošnje na merodajna mesta. Predvsem so se temeljito bavili z davčno zakonodajo. V svojem poročilu se je spomnil predsednik blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, katerega spomin so navzoči počastili s trikratnim »Slava«.

Tajnik tovariš Uršič je prečital zapisnik zadnjega občnega zbora in podal tajniško poročilo, iz katerega je razvidno, da je bil odbor vedno na delu. Poudarjal je, da je treba več življenja v društvu in da se mora delo v bodoče pokrepi in izdelati delovni program za prihodnje leto. Društvo naj gre za svojimi cilji naprej, ne oziraje se ne na levo ali desno. Blagajnik tovariš Fasvald je podal blagajniško poročilo, ki izkazuje v preteklem letu 805.50 Din dohodkov in 526.50 Din izdatkov. V imenu Zveze obrtnih društev za dravsko banovino je pozdravil navzočne tovariš Igljč iz Ljubljane, ki je prinesel tudi pozdrave zveznega predsednika tovariša Rebecka.

Sledile so volitve novega odbora in so bili izvoljeni sledeči tovariši: Goleš Rudolf, Fretzi Josip, Kvartič st., Perdih, Uršič Anton, Vidali Viljem, Košir, Zgaga, Kordin in Bernard.

Pri slučajnostih se je sklenilo prirediti Obrtniški ples in poslati okrožnico vsem obrtnikom v Laškem, naj se oklenejo zaupno Obrtniškega društva, ki že 15 let uspešno in

obrnih bratovščinah imamo iz Škofje Loke, kjer so tuji obrtniki prevzemali dela. Ti niso plačevali obrtnega davka, zato so izgotavljali dela lahko cenejše in tako občutno škodovali domačinom. Seveda so sledile številne in ostre pritožbe ter je brižinski škof Ivan leta 1457. potrdil obrtniškim bratovščinam njihove pravice. Iz teh pisem so nam ostale razne zanimivosti. Krznarji, kovači in čevljarji so predložili škofu točen načrt, ki ga je škof le podpisal. Krojači pa so prosili le začasno za nekatere pravice; njihova bratovščina se je ustanovila najbrž šele pozneje. Kdorkoli je hotel postati krznarski mojster, je moral biti otrok zakonitih staršev in se izkazati z mojstrskim delom. Kovačev je bilo v Škofji Loki največ, ker se je obdelovalo tukaj največ gorenjskega železa. Kovaški pomočniki so imeli vedno dovolj dela. Mojstri so se pogosto kar trgli za janje in jih drug drugemu odvzemali. Vsak pomočnik si je smel izbrati ali prebrati mojstra, katerega si je hotel. Vendar pa je moral poprej službo odpovedati in jo zapustiti šele ob dogovorjenem času. Noben mojster ni smel vzeti v delo pomočnika, ki ne bi doslužil dogovorjene dobe pri prejšnjem mojstru. Kdor bi se proti temu pregrešil, ga je kaznovala bratovščina, in

Iz tujine

Zenevske kroge je ogromna zmaga Nemčije v Posaarju silno presenetila. Gospodje namreč niso pričakovali, da bo tako malo glasov oddanih za status quo.

Najbolj obdavčen človek na svetu je maharadža od Budvana, ki plačuje angleški državi 75 milijonov dinarjev davka letno.

Nezaposlenost v Italiji stalno narašča in je začetkom januarja število nezaposlenih doseglo 1 milijon.

Sovjetska vlada zahteva od Francije naj takoj izroči Trockega, ki je bil baže obveščen o pripravah za umor Kirova.

Sofijsko vojno sodišče je obsodilo na smrt devet teroristov, članov VMRO, ki so nedavno ubili Dimitra Grozdanova.

Vincenc Ščepanek, eden najuglednejših voditeljev sokolstva, je nedavno umrl v Pragi.

Sedanji turški vojni minister Uzell Zekiaia je bil pred leti branjevec v Sarajevu.

Še letos naj bi v Evropi izbruhnila vojna, je prepričan lord Rothemeer, a enakega mnenja je tudi njegov sin, ki je tako izjavo dal avstrijskim novinarjem.

Angleška diplomacija je doživela težak poraz, ker je Nemčija odklonila njen predlog za vstop v Društvo narodov.

Vsi filmi znamenitega komika Charlesa Chaplina so v Nemčiji prepovedani, ker je Chaplin potomec židov.

Več sto nacionalnih socialistov so v Avstriji zaprli, ker je policija odkrila mnogo njihovih skladišč municije.

Akcija hitlerjevcev v Avstriji je v zadnjem času spet živahna, kar avstrijske vladne kroge vznemirja.

koristno čuva obrtniške interese. Poslala se je vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. in ministru za trgovino, obrt in industrijo.

Predsednik tovariš Goleš je ponovno apeliral na navzočne, naj ostanejo složni, stanovsko zavedni in naj zaupajo v društvo, ki bo ostalo vedno na braniku za obrtniške interese. Zborovanje je zaključil: Kdor je proti našemu društvu, je proti resnemu pokretu za obrtniški napredek in boljše bodočnost.

sicer kovača še enkrat toliko kakor krznarja. To dokazuje, da je bila za kovaške pomočnike velika stiska. Mojstri so se medsebojno obvezali, da pomočnikov ne bodo plačevali po kosih izdelanega železa, temveč na dan; to pa zato, da bi preprečili razliko v plačevanju delavcev. To pa je imelo spet slabe posledice, zakaj priden in sposoben delavec ni mogel zaslužiti več kakor ne-marnež in lenuh. — Kovaške peči so se morale pregledati po dvakrat na leto, da se ne bi pripetila kaka nesreča.

Med kovači v Škofji Loki in med onimi v Železnikih so nastali prepiri zaradi tehtanja in nakupa železa ter zaradi tržnih cen in plačila kovaških pomočnikov. Pozneje so se oboji pogodili, da se mora iz Železnikov pripeljano blago tehtati na mestni tehtnici in prodajati po določeni mestni ceni. To železo je moralo biti na prodaj v prvi vrsti loškemu kovačem. Želje za nadaljnjo razprodajo so smeli kupovati le loški kovači, ne pa kmetje. — Lončarji, ki so tudi imeli v Škofji Loki svojo bratovščino, so se poleg ostalih obrtnih določb še zavezali drug proti drugemu, da ni smel noben mojster prevzeti pri drugem mojstru naročenega dela.

(Nadaljevanje prihodnjije)

OUZD v letu 1934

Povprečnina	Moških	Ženskih	Skupaj
Članov	48 552 (+1.739)	30.458 (+1.707)	79 010 (+3.446)
Bolnikov	1.254 (+166)	886 (+167)	2.140 (+333)
Odstotek bolnikov	2 58‰ (+0.26‰)	2.91‰ (+0.41‰)	2.71‰ (0.32‰)
Povprečna dnevna zavarovana mezda Din	25.40 (-0.87)	18.22 (-0.07)	22.63 (-0.60)
Celokupna dnevna zavarovana mezda Din	1.233.355.90 (+3.735.90)	555 026.80 (+29.137.80)	1.788 382.70 (+32.873.70)

Številke v oklepajih pomenijo prirast + oziroma padec — napram stanju leta 1933.

Ako označimo leto:

1929 kot leto največjega gospodarskega poleta,

1930 kot leto začetka svetovne gospodarske krize,

1932 kot leto najhujše gospodarske depresije,

1933 kot leto gospodarskega zastoja, potem moramo označiti leto:

1934 kot leto gospodarskega oživiljenja.

Stanje in razvoj zaposlenosti v dravski banovini v zadnjem desetletju je razvidno iz sledeče tabele:

Leto	Število članov OUZD-a	Letna razlika (napram predhodnemu letu)
1923	73.899	+ 5.537
1924	74.333	+ 434*
1925	72.808	- 1.525
1926	75.325	+ 2.517
1927	82.546	+ 7.211
1928	88.927	+ 6.381
1929	94.929	+ 6.002
1930	97.688	+ 2.759**
1931	91.848	- 5.840
1932	77.653	- 14.195
1933	75.564	- 2.089
1934	79.010	+ 3.446

* I. deflacijska gospodarska kriza.

** II. svetovna gospodarska kriza.

Delovni trg v dravski banovini je v zadnjem deceniju imel dve krizi. Prvo milejšo krizo je povzročila stvarna stabilizacija dinarja in se ta kriza imenuje najprimernejše »deflacijska kriza«. Druga izredno ostra kriza je mednarodnega značaja in se radi tega imenuje svetovna gospodarska kriza. Največji letni padec članstva OUZD je znašal ob I. krizi — 1525 zavarovancev, ob

II. krizi pa skoraj desetkrat več, to je — 14.195 zavarovancev.

Poleg zemljiške in kapitalne rente imamo še tretji, v socialnem pogledu najvažnejši faktor, *delovno rento*. Stanje in razvoj delovne rente, kolikor se nanaša na delavstvo, zavarovano pri OUZD, je razvidno za minulih deset let iz sledeče tabele.

Leto	Celokupna letna zavarovana mezda v mil. Din	Letna razlika (napram predhodnemu letu)
1923	455	+ 87
1924	485	+ 30
1925	481	- 4*
1926	507	+ 26
1927	576	+ 69
1928	649	+ 73
1929	726	+ 77
1930	765	+ 39
1931	722	- 43**
1932	568	- 154
1933	527	- 41
1934	537	+ 10

* I. kriza.

** II. kriza.

Ob I. krizi so padli zavarovani zaslužki članov OUZD samo za 4 milijone, ob drugi krizi pa okroglo za ¼ milijarde dinarjev. Padec bolniških zavarovanih prispevkov pri 6‰nem tarifu znaša okroglo 15 milijonov vsako leto. — Leta 1934 je pa celokupna letna zavarovana mezda narastla za 10 milijonov.

Pri delavskih plačah nam pa minulo leto 1934 na žalost ni prineslo izboljšanja. Vključ naraščanju zaposlenosti so lansko leto delavske plače padle, kakor je razvidno iz sledeče tabele.

Leto	Povprečna dnevna zav. mezda Din	Letna razlika (napram predhodnemu letu)
1923	20.55	+2.63
1924	21.74	+1.19
1925	22.01	+0.27*
1926	22.43	+0.42
1927	23.26	+0.83
1928	24.32	+1.06
1929	25.47	+1.15
1930	26.45	+0.98
1931	26.21	-0.24**
1932	24.38	-1.83
1933	23.23	-1.15
1934	22.63	-0.60

* I. kriza.

** II. kriza.

Deflacijska kriza je bila tako mila, da ni povzročila padanja povprečne dnevne zavarovane mezde, marveč je samo oslabilo njeno napredovanje. Na posledicah svetovne gospodarske krize pa delavske plače še danes padajo. *Izgleda pa zelo verjetno, da se bo letos ustavilo tudi padanje plač.*

Odgovorni urednik Vladimir Regally. — Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Josip Rebek. — Tiska »Narodna tiskarna«. — Predstavnik Fr. Jezeršek. Vsi v Ljubljani.

Obrtniki!

Vlagajte svoje prihranke v

ZANATSKO BANKO

ker s tem pomagata onim obrtnikom, ki jim je potrebno posojilo in koristite gospodarstvu Vašega stanu. — V vseh denarno-poslovnih zadevah se z zaupanjem obračajte na podružnico ZANATSKE BANKE Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

KREDITNO DRUŠTVO

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

„SLAVIJA“

jugoslovenska
zavarovalna banka
v Ljubljani

sprejema zavarovanja proti ognju, nezgodam, vlomom, zavarovanje za izplačilo denarja ob doživetju gotove starosti in ob smrti in zavarovanje za pogrebne stroške.
Posluje po vsej Jugoslaviji — ima svoje hiše v Ljubljani, Sarajevu, Osijeku in Novem Sadu.

GENERALNO
RAVNATELJSTVO
V LJUBLJANI,
GOSPOSKA UL. 12.
Telefon 2176 in 2276.